

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการพัฒนาการรับรู้ผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศแก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน โดยประมวลผลจากแบบสอบถามและแบบทดสอบวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบความแตกต่าง t -test กำหนดคสัญลักษณ์ที่ใช้ในการอธิบาย ดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$p \leq .01$	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
$p \leq .05$	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ระดับคะแนน 13-15	แทน ระดับความรู้ดีมาก
ระดับคะแนน 9-12	แทน ระดับความรู้ดี
ระดับคะแนน 5-8	แทน ระดับความรู้ปานกลาง
ระดับคะแนน น้อยกว่า 5	แทน ระดับความรู้น้อย

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาการรับรู้ผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

- แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ระหว่างช่วงเวลาในการทดสอบการรับรู้
- แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการรับรู้เมื่อทำการทดสอบก่อนการพัฒนาการรับรู้และหลังการพัฒนาการรับรู้ทันที
- แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการรับรู้ก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน
- แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการรับรู้หลังอ่านสื่อทันทีและหลังอ่านสื่อ 30 วัน

- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนารับรู้ผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศของเด็ก (ตามประเด็นรายชื่อ)
- ตอนที่ 4 ประมวลผลการสนทนากลุ่มและการสังเกตพฤติกรรมระหว่างพัฒนารับรู้และผลจากการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 1 ข้อมูลพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ
- ตารางที่ 6 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n = 100)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	51	51.0
- หญิง	49	49.0
อายุ		
- 11 ปี	9	9.0
- 12 ปี	91	91.0
ภูมิลำเนา		
- อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	38	38.0
- อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	33	33.0
- อำเภออื่นในจังหวัดเชียงใหม่	29	29.0
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน		
- เดิน	1	1.0
- จักรยาน	4	4.0
- จักรยานยนต์	38	38.0
- รถยนต์	57	57.0
การได้รับความรู้เรื่องอากาศเป็นพิษ		
- เคยได้เรียน	88	88.0
- ไม่เคยได้เรียน	1	1.0
- ไม่แน่ใจ	11	11.0
การมีโรคประจำตัว		
- มีโรคประจำตัว	22	22.0
- ไม่มีโรคประจำตัว	67	67.0
- ไม่เคยตรวจ	11	11.0
พฤติกรรมกำจัลดขยะในครัวเรือน		
- ฟังกลบ	1	1.0
- เผา	16	16.0
- มีรถขยะมาเก็บ	83	83.0

ตารางที่ 6 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n = 100) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
การเป็นโรคหวัด		
- เคยเป็น	74	74.0
- ไม่เคยเป็น	22	22.0
- ไม่ทราบ	4	4.0
การเป็นโรคไขข้ออักเสบ		
- เคยเป็น	5	5.0
- ไม่เคยเป็น	78	78.0
- ไม่ทราบ	17	17.0
มีอาการแสบจมูก แสบตา		
- เคยเป็น	59	59.0
- ไม่เคยเป็น	36	36.0
- ไม่ทราบ	5	5.0
มีอาการไอ จาม		
- เคยเป็น	95	95.0
- ไม่เคยเป็น	3	3.0
- ไม่ทราบ	2	2.0
การเป็นโรคภูมิแพ้		
- เคยเป็น	27	27.0
- ไม่เคยเป็น	57	57.0
- ไม่ทราบ	16	16.0

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 51.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 49.0 เป็น เพศหญิง โดยมีอายุ 12 ปี ร้อยละ 91.0 มีเพียงร้อยละ 9.0 เท่านั้นที่มีอายุ 11 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาอยู่ในอำเภอสาร์ถิ จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 33.0 อยู่อาศัยในอำเภออื่นในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 29.0 ด้านพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน เดินทางด้วยรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 57.0 เดินทางจักรยานยนต์ จักรยาน ร้อยละ 38.0 และ ร้อยละ 4.0 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 1.0 ที่เดินมาโรงเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยได้เรียนเรื่องอากาศเป็นพิษ คิดเป็นร้อยละ 88.0 ส่วนพฤติกรรมการกำจัดขยะในครัวเรือนนั้นปรากฏว่า มีร้อยละมาเก็บ คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมาใช้วิธีการเผาในการกำจัดขยะ คิดเป็นร้อยละ 16.0 และฝังกลบ คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านสุขภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 22.0 มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่เคยเป็นหวัด ร้อยละ 74.0 เป็นโรคไซนัสอักเสบ ร้อยละ 5.0 และร้อยละ 59.0 เคยมีอาการแสบจมูก แสบตา รวมทั้งเคยมีอาการไอ จาม สูงถึงร้อยละ 95.0 และเป็นโรคภูมิแพ้ คิดเป็นร้อยละ 27.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาการรับรู้ผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาการรับรู้ระหว่างช่วงเวลาในการทดสอบการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ช่วงเวลาในการทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
ก่อนการอ่านสื่อ	100	7.47	2.12	ปานกลาง
หลังการอ่านสื่อทันที	100	9.70	1.99	ดี
หลังระยะเวลาผ่านไป 30 วัน	100	10.36	2.75	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการอ่านสื่อเด็กนักเรียนมีความรู้เรื่องมลพิษทางอากาศอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.12 เมื่อทำการทดสอบหลังการอ่านสื่อทันที นักเรียนมีการพัฒนาการรับรู้ โดยมีระดับความรู้อยู่ในระดับดี มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.99 และระดับความรู้เมื่อทดสอบหลังจากระยะเวลาผ่านไป 30 วันความรู้ยังอยู่ในระดับดี โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.754

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการพัฒนาการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อทำการทดสอบก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อทันที

การรับรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนอ่านสื่อ	100	7.47	2.12	7.67**
หลังอ่านสื่อทันที	100	9.70	1.99	

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 พบว่าการพัฒนาการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดเชียงใหม่เมื่อทำการทดสอบก่อนการอ่านสื่อและทดสอบหลังจากอ่านสื่อทันที พบว่าจะแนบทดสอบการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ หลังจากการอ่านสื่อทันทีมีค่ามากกว่าก่อนการอ่านสื่อ ซึ่งมีการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน

การรับรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนอ่านสื่อ	100	7.47	2.12	8.32**
หลังอ่านสื่อ 30 วัน	100	10.36	2.75	

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน พบว่าจะแนบการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศหลังจากอ่านสื่อ 1 เดือน มีค่ามากกว่าก่อนการอ่านสื่อ มีการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังอ่านสื่อทันทีและหลังอ่านสื่อ 30 วัน

การรับรู้	N	$\bar{X}$	S.D.	t-test
หลังอ่านสื่อทันที	100	9.70	1.987	1.94*
หลังอ่านสื่อ 30 วัน	100	10.36	2.754	

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดเชียงใหม่หลังจากอ่านสื่อทันที และหลังได้รับสื่อ 1 เดือน พบว่า จะแนบการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศหลังจากอ่าน

สื่อ 30 วัน มีค่ามากกว่าหลังจากอ่านสื่อทันที มีการรับรู้เรื่องผลกระทบทางสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนารับรู้ผลกระทบทางสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศของเด็ก (ตามประเด็นรายชื่อ)

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลคะแนนของจำนวนข้อที่ตอบถูก

คำถาม	ก่อนพัฒนา การรับรู้ (n = 100)	หลัง พัฒนาการรับรู้ (n = 100)	หลังพัฒนา การรับรู้ 30 วัน (n = 100)	หมายเหตุ
1. นื่องจะรู้ได้อย่างไรว่าอากาศเป็นพิษ	70 (7.0) ^a	80 (8.0) ^b	92(9.2) ^{a,b}	a, p = 0.0003 b, p = 0.0219
2. นื่องคิดว่าข้อใดไม่ใช่สาเหตุของอากาศเป็นพิษ (จากฝุ่นละออง)	50	65	62	NS
3. นื่องคิดว่าจังหวัดเชียงใหม่ของเราอากาศเป็นพิษหรือไม่	88	93	95	NS
4. อาชีพใดไม่ทำให้อากาศเป็นพิษ	74	85	86	NS
5. หากอากาศเป็นพิษนื่องจะทำอย่างไร	70	81	81	NS
6. ข้อใดเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้องในการป้องกันร่างกายเมื่ออากาศเป็นพิษ	60	63	68	NS
7. นื่องคิดว่าข้อใดเป็นผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ	57	59	65	NS
8. เราควรฉีดพ่นน้ำเมื่อเกิดมลพิษทางอากาศหรือไม่	68 ^{a,b}	91 ^a	86 ^b	a, p = 0.0002 b, p = 0.0074
9. นื่องคิดว่าผู้ใดช่วยลดการเกิดมลพิษทางอากาศ	63	69	76	NS
10. นื่องคิดว่า “PM10” คือชื่อย่อของอะไร	28 ^{a,b}	85 ^a	87 ^b	a, p = 0.0000 b, p = 0.0000
11. นื่องทราบหรือไม่ว่าปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในจังหวัดเชียงใหม่มีสาเหตุหลักจากข้อใด	15	18	11	NS

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลคะแนนของจำนวนข้อที่ตอบถูก (ต่อ)

คำถาม	ก่อนพัฒนา การรับรู้ (n = 100)	หลัง พัฒนาการรับรู้ (n = 100)	หลังพัฒนา การรับรู้ 30 วัน (n = 100)	หมายเหตุ
12. นื่องทราบหรือไม่ว่าค่ามาตรฐาน “PM10” 24 ชั่วโมง อยู่ที่เท่าใด	14 ^{a,b}	49 ^{a,c}	72 ^{a,b,c}	a, $p = 0.0190$ b, $p = 0.0000$ c, $p = 0.0100$
13. นื่องคิดว่าช่วงเดือนใดที่จำนวน “PM10” มีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศ	10	35	40	NS
14. นื่องทราบหรือไม่ว่าข้อใดคือสาร มลพิษทางอากาศที่มีค่าเกินค่ามาตรฐาน ในจังหวัดเชียงใหม่	6	22	29	NS
15. ข้อความใดถูกต้องที่สุด	74	75	86	NS

จากการทดสอบจำนวน 15 ข้อ 3 ช่วงระยะเวลา ระหว่าง ก่อนการอ่านสื่อ หลังการอ่านสื่อ และหลังจากระยะเวลาผ่านไป 30 วัน พบว่าเด็กมีการพัฒนาการรับรู้โดยมีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น หลังจากการอ่านสื่อและหลังจากการอ่านสื่อ 30 วัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4 ข้อดังนี้ ข้อที่ 1 นื่องจะรู้ได้อย่างไรว่าอากาศเป็นพิษพบว่าความแตกต่างของผลคะแนนที่ตอบถูกของระหว่างก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หลังอ่านสื่อทันทีและหลังอ่านสื่อ 30 วัน มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความแตกต่างของผลคะแนนที่ตอบถูกของข้อที่ 8 เราควรฉีดพ่นน้ำเมื่อเกิดมลพิษทางอากาศหรือไม่ ระหว่างก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อทันที มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความแตกต่างของผลคะแนนที่ตอบถูกของข้อที่ 10 นื่องคิดว่า “PM10” คือชื่อของอะไร ระหว่างก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อทันที มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ความแตกต่างของผลคะแนนที่ตอบถูกของข้อที่ 12 นื่องทราบหรือไม่ว่าค่ามาตรฐานพีเอ็ม10 24 ชั่วโมง อยู่ที่เท่าใด ระหว่างก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อทันทีและหลังอ่านสื่อ 30 วัน มี

การรับรู้มากขึ้นที่ระดับ .05 ก่อนอ่านสื่อและหลังอ่านสื่อ 30 วัน มีการรับรู้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หลังอ่านสื่อทันทีและหลังอ่านสื่อ 30 วันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ประมวลผลการสนทนากลุ่มและการสังเกตพฤติกรรมระหว่างพัฒนาการรับรู้และผลจากการสัมภาษณ์

ก่อนการพัฒนาการรับรู้ จากการประมวลผลภาพรวม การสนทนาและเก็บข้อมูลแบบกลุ่ม ก่อนการพัฒนาการรับรู้ พบว่าเด็กมีความรู้ด้านมลพิษทางอากาศที่ถูกต้องน้อยมาก ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่าง เข้าใจว่าผลกระทบจากมลพิษที่เกิดกับร่างกายนั้นมีเพียงกลิ่นเหม็นแต่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ สังเกตจากคำตอบที่อ้างถึงพฤติกรรมของผู้ที่สูงวัยกว่าที่ทำการเผาขยะมาเป็นกิจวัตรแต่มิได้มีผลกระทบต่อสุขภาพแต่อย่างใด ส่วนมากมีการสังเกตการเกิดมลพิษแต่เพียงควันดำจาก รถยนต์หรือโรงงานที่มีอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนซึ่งตั้งอยู่ใกล้บ้านไม่รู้จักสารมลพิษอื่น มีเด็กหญิงรายหนึ่งเล่าถึงวิธีการสังเกตมลพิษจากกรวยกระดาษแข็งที่พี่สาวนำกลับมาที่บ้านว่า หากอากาศเป็นพิษกรวยกระดาษจะมีคราบสีดำติด และรู้จักวิธีการป้องกันผลกระทบจากมลพิษเพียงวิธีเดียวคือเอาผ้าปิดจมูกโดยประสงค์ที่จะป้องกันกลิ่นเหม็นเท่านั้น ส่วนมากติดตามข่าวสารด้านมลพิษจากข่าวโทรทัศน์และข่าวทางวิทยุ เด็กเล่าถึงการกำจัดขยะในวิธีที่แตกต่างกันเด็กที่อาศัยในตำบลยางเนิงเล่าว่า ต้องซื้อถุงขยะในราคาถุงละ 8 บาท เพื่อทิ้งขยะและจะมีรถมาเก็บให้ หากไม่ทิ้งในถุงนี้รถก็จะไม่เก็บให้สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ขณะเดียวกันเด็กที่อยู่อาศัยในตำบลขัวมุงบอกว่าไม่ต้องซื้อถุงขยะสามารถใช้ถุงธรรมดาได้

ระหว่างการพัฒนาการรับรู้ เมื่อทำการสังเกตพฤติกรรมจากการทำกิจกรรมแจกแบบสอบถามแบบทดสอบและพัฒนาการรับรู้โดยสื่อ เด็กส่วนมากให้ความสนใจกับสื่อ(นิทานประกอบภาพการ์ตูน) โดยแสดงออกถึงการสนใจติดตามอ่าน เมื่อเด็กทำแบบทดสอบหลังการพัฒนาการรับรู้เสร็จสิ้น มีกิจกรรมการพูดคุยอภิปรายเรื่องมลพิษทางอากาศมีการแสดงความคิดเห็นถึงการก่อมลพิษว่าเป็นสิ่งไม่ดี ทำให้โลกร้อนและก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ มีกลิ่นเหม็น เด็กสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเมื่อถามถึงวิธีการสังเกตมลพิษและสารมลพิษ พีเอ็ม 10 ว่าหมายถึงฝุ่นขนาดเล็ก และแสดงออกว่าไม่ต้องการก่อให้เกิดมลพิษ แสดงพฤติกรรมเชิงบวก ในเรื่องการลดการก่อมลพิษ

ภายหลังการพัฒนาการรับรู้ เมื่อประมวลผลจากการสัมภาษณ์พบว่าเด็กมีการขยายผลสื่อ และความรู้ที่ได้รับแก่ผู้ปกครอง โดย ผู้ปกครองแสดงการรับรู้และสอบถามข้อมูลเรื่องมลพิษ เพิ่มเติมเมื่อผู้วิจัยแนะนำตัว และยังบอกเล่าถึงปัญหาเรื่องมลพิษจากการเผาของบุคคลอื่นด้วย ในการสัมภาษณ์เด็กจำนวน 100 ราย ร้อยละ 98 ตอบว่านำสื่อกลับไปอ่านซ้ำและในระยะเวลา 30 วัน ก่อนทำการทดสอบครั้งสุดท้าย เด็กที่เรียน โรงเรียนเวฬุวันเล่าว่าครูจัดกิจกรรมสัปดาห์ลดโลกร้อน มีการให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมด้วย เช่นเดียวกับที่โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ เด็กเล่าว่ามี กิจกรรมการจัดบอร์ดเรื่องภาวะโลกร้อนด้วย

สรุปได้ว่าการพัฒนาการรับรู้ด้วยกระบวนการพัฒนาการรับรู้ (ภาคผนวก ๗) ทำให้ผู้วิจัย ทราบถึงพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศของนักเรียน และ นักเรียนเกิดการพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางร่างกายที่เกิดจากมลพิษทางอากาศรวมทั้ง ผลจากการพัฒนาการรับรู้ยังขยายสู่ผู้ปกครองและครูอีกด้วย